

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій економічного розвитку регіону

1. Промислове виробництво.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За даними Держстату України кількість активних промислових підприємств станом на 01.11.2017 року склала 512, з них: добувної – 43, переробної – 393.

Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кремінна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області майже 50,0 %.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у березні 2018 року склала 35,3 тис. осіб, збільшення до попереднього місяця – 0,2 %.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за квітень 2018 року склала 6880,2 грн, що на 0,4 % більше від попереднього місяця та на 0,5 % менше від середнього рівня по регіону.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-квітень 2018 року склав 8,8 млрд грн, що становить 1,1 % від загальнодержавного.

Індекс промислової продукції у січні-квітні 2018 року порівняно з січнем-квітнем 2017 року становив 67,0 % (січень-квітень 2017 до січня-квітня 2016 року – 75,0 %).

Значне зменшення індексу промислової продукції відбулося через зниження обсягів виробництва у 2-х основних галузях економіки: **«Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення»** та **«Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів»**.

Базовими підприємствами вищевказаних галузей є ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», до складу якого входить «Алчевський коксохімічний завод».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з 2012 року. Продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт до України нафтопродуктів із Болгарії, Румунії, Білорусі. Разом з тим, підприємство підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо). Запуск виробництва поліпропілену відбудеться після встановлення сталого енергозабезпечення в області.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, що унеможливорює отримувати сировину та реалізовувати готову продукцію, з березня 2017 року зупинив виробничу діяльність ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

Питома вага вищевказаних галузей знизилась у 2017 році до 1,1 % (7,7 % – 2016 рік) та 7,9 % (29,2 % – 2016 рік) відповідно.

У лютому 2018 року до облдержадміністрації надійшло повідомлення від Корпорації «ІСД» про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

Фактично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Севродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

У січні-квітні 2018 року підприємствами галузі вироблено товарної продукції:

- ТОВ НВП «Зоря» – 328,9 млн грн (137,9 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 2836 тонн (122,5 %), грамонітів – 819 тонн (98,9 %), амонітів – 423 тонни (99,8 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 3295 тонн (108,3 %);

- ТОВ «НВО «Севродонецький Склопластик» – 63,8 млн грн (135,0 %). У натуральному виразі вироблено склополотна – 4884 тис. м² (121,3 %), прес-матеріалів – 15,4 тонн (101,8 %), склопластиків – 51 тонну (88,2 %);

- ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 31,7 млн грн (127,0 %);

- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 84,8 млн грн (94,6 %).

ПАТ «Рідкісні гази» реалізовано продукції на 0,5 млн грн. За 4 місяці 2018 року підприємством вироблено кисню – 14076 куб. м (71,8 % до аналогічного періоду 2017 року), аргону – 1062 куб. м (37,6 %) та іншої продукції на суму 0,19 млн грн (81,8 %).

ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 3,2 млн грн (124,0 % до аналогічного періоду 2017 року).

За рахунок переробки давальницької сировини на ПрАТ «Севродонецьке об'єднання Азот» у січні-квітні 2018 року вироблено товарної продукції у діючих цінах на суму 202,4 млн грн (у січні-квітні 2017 році – 452,0 млн грн). Виготовлено 46,7 тис. тонн селітри аміачної (у січні-квітні 2017 року – 87,6 тис. тонн), аміачної води – 332 тонни (у січні-квітні 2017 – 420 тонн).

Обсяг реалізованої продукції за січень-квітень 2018 року склав 1009,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 11,5 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на території підконтрольній українській владі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Севродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання».

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У січні-квітні 2018 року ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 1130,1 млн грн

(157,6 % до січня-квітня 2017 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – на 3,1 млн грн (103,8 % до аналогічного періоду минулого року).

На ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» у січні-квітні поточного року виготовлено 600 нових та відремонтовано 235 піввагонів на суму 678,9 млн грн.

Обсяг реалізованої продукції за січень-квітень 2018 року склав 1800,5 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 20,5 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у січні-квітні 2018 року до січня-квітня 2017 року темп росту промислової продукції підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 98,2 % (5,4 тис. швейних виробів);
- ФОП Смалій м. Рубіжне – 81,4 % (95,6 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції за січень-квітень 2018 року склав 31,2 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,4 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

Протягом січня-квітня 2018 року вироблено товарної продукції на суму 1493,1 млн грн. (137,0 % до січня-квітня 2017 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 74,4 тис. тонн (106,1 %), гофротари – 47,1 млн м² (120,0 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-квітень 2018 року склав 1496,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 17,0 %.

Добувна промисловість

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 шахти ДП «Первомайськвугілля».

У січні-квітні 2018 року видобуто 199,6 тис. тонн вугілля, що на 36,8 % більше ніж у січні-квітні 2017 року, у тому числі:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 110,7 тис. тонн (164,0 % до січня-квітня 2017 року);
- ДП «Первомайськвугілля» – 88,9 тис. тонн (113,5 %).

Станом на 01.05.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 14,9 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 7,2 тис. тонн;
- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 7,7 тис. тонн.

У січні-квітні 2018 року вугледобувними підприємствами реалізовано 112,7 тис. тонн вугільної продукції, що становить 106,8 % до січня-квітня 2017 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень-квітень 2018 року склав 600,3 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 6,8 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

- енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Севєродонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

- енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. На теперішній час у роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 300 МВт/добу.

За січень-квітень 2018 року генеруючими потужностями області вироблено 913,7 млн кВт·год. електроенергії, що складає 75,5 % до січня-квітня 2017 року (1210,6 млн кВт·год.).

У січні-квітні 2018 року з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 646,2 млн кВт·год, це 115,4 % до аналогічного періоду 2017 року (560,1 млн кВт·год.).

Сумарний обсяг спожитої електроенергії 367,4 млн кВт·год на суму 688,8 млн грн, сплачено 566,2 млн грн, рівень розрахунків – 82,2 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-квітень 2018 року спожито електроенергії 306,1 млн кВт·год на суму 564,4 млн грн, сплачено 563,6 млн грн, рівень розрахунків – 99,8 % (за січень-квітень 2017 року – 83,5 %), в т.ч:

– промисловість – нараховано 111,1 млн грн, сплачено 115,8 млн грн, рівень розрахунків – 104,2 % (з урахуванням боргів минулих років);

– підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 107,6 млн грн, сплачено 110,4 млн грн – 102,5 %;

– сільгоспспоживачи – нараховано 7,7 млн грн, сплачено 5,4 млн грн, рівень розрахунків 69,7 %;

– підприємства та організації державного бюджету – нараховано 21,7 млн грн, сплачено 16,8 млн грн – 77,6 %;

– підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 39,7 млн грн, сплачено 37,7 млн грн – 94,9 %;

– населення (без урахування пільг) – нараховано 206,8 млн грн, сплачено 231,6 млн грн – 112,0 % (з урахуванням боргів минулих періодів);

– інші споживачі – нараховано 69,8 млн грн, сплачено 63,9 млн грн – 91,7 %.

Заборгованість споживачів за спожиту електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.05.2018 року – 696,5 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-квітень 2018 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 61,2 млн кВт·год на суму 124,4 млн грн, сплачено 2,7 млн грн, рівень розрахунків – 2,1 %.

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» здійснює діяльність з постачання та транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Компанія забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня-квітня 2018 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 62,3 млн м³ природного газу.

В області загалом у січні-квітні 2018 року спожито 310,1 млн м³ природного газу (з урахуванням транспортування по прямим трубам – 40,3 млн м³). Промисловим комплексом області спожито природного газу 84,3 млн м³.

Станом на 01.05.2018, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку 2018 року складає 88,8 % (нараховано 1006,0 млн грн, сплачено 893,1 млн грн), в тому числі:

- населення розраховалося на 89,0 % (нараховано 987,6 млн грн, сплачено 878,6 млн грн);
- бюджетні установи – 86,2 % (нараховано 14,9 млн грн, сплачено 12,8 млн грн);
- промислові підприємства – 44,0 % (нараховано 3,3 млн грн, сплачено 1,5 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 22.05.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розраховалися за поставлений природний газ на 18,2 % (спожито 62,2 млн м³, нараховано 408,6 млн грн, сплачено 74,2 млн грн).

Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося із наступних причин:

- відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств;
- низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств;
- ізолюваністю регіону від Об'єднаної енергетичної системи України;
- неконкурентоспроможність продукції через непомірно високу ціну на газ, який використовується у якості сировини, та відсутність дієвих

антидемпінгових заходів на ввезення дешевих замінників, понад 80 % яких ввозиться до України з території Російської Федерації;

– виникнення енергетичних та логістичних проблем, втрату ринків збуту.

Зменшення індексу промислового виробництва відбулося через повну зупинку ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знаходиться на тимчасово окупованій території, але перереєстровано на території, підконтрольній українській владі. Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення та, як наслідок, неможливості отримати сировину і реалізувати готову продукцію, підприємство призупинило виробничу діяльність.

Корпорація «ІСД» офіційно повідомили про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з березня 2012 року, продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт нафтопродуктів з Болгарії, Румунії, Білорусі. На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо), для чого потрібне стабільне енергопостачання.

ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», одне з основних підприємств хімічної галузі області, працює не ритмічно та надає послуги тільки з переробки давальницької сировини.

У 2018 році продовжено роботу щодо сприяння сталому розвитку промислового комплексу регіону.

Для встановлення надійного електропостачання та відновлення сталої роботи вищезазначених провідних підприємств регіону (ПрАТ «ЛИНІК», ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот») продовжено координацію робіт щодо будівництва підстанції ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна»:

08.02.2018 проведено нараду з обговорення питань та координації дій генерального підрядника (ТОВ «КЕБК») з органами місцевої влади при будівництві підстанції, підготовлено та направлено листи до Державного агентства лісових ресурсів України та Луганського обласного управління лісового та мисливського господарства.

03.04.2018 прийнято участь у нараді з обговорення та вирішення виробничих питань, що виникають у процесі будівництва об'єкту «Нове будівництво ПС 500 кВ «Кремінська» з заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна».

З метою покращання виробничо-господарської діяльності промислових підприємств регіону:

- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання налагодження сталого електрозабезпечення ПП «Хімпостачальник» для стабільної роботи підприємства;
- підготовлено та направлено лист від 09.02.2018 № 6/8-827 до першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. «Про захист вітчизняних виробників» (ТОВ «Зоря»);
- підготовлено та направлено лист до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Моїсеєву Ю.О. щодо зняття арешту з рахунків ВП «Шахта імені Д.Ф. Мельникова» ПАТ «Лисичанськвугілля»;
- підготовлено та направлено лист Міністру енергетики та вугільної промисловості України Насалику І.С. щодо погашення заборгованості із заробітної плати працівникам ПАТ «Лисичанськвугілля» (кошти виділено, заборгованість із заробітної плати частково виплачено);
- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання забезпечення надійного електропостачання Гірського енерговузлу;
- підготовлено та направлено лист Прем'єр-міністру України Гройсману В.Б. «Про підтримку вітчизняного виробника сірчаної кислоти» (ТОВ НВП «Зоря»).

Виробництво **харчових продуктів** у Луганській області представлено 38 підприємствами великого та середнього бізнесу та 83 малими підприємствами у 8 підгалузях: хлібопекарська, борошномельно-круп'яна, оліє-жирова, м'ясна, молочна, пиво-безалкогольна, комбікормова, кондитерська.

Для забезпечення потреб населення області виробляються майже всі види продовольства, окрім цукру, спирту, лікєро-горілчаних виробів, консервів, риби та продуктів дитячого харчування.

Для підприємств харчової промисловості характерне неповне завантаження виробничих потужностей: від 30 до 50 відсотків (молочна промисловість біля 30 %, хлібопекарська – 50 %, виробництво олії – 35 %).

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках підприємствами впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та системи управління якості підтверджено вимогам міжнародного стандарту (ISSO серії 9000 та 22000). Систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) на території регіону впровадили 9 підприємств харчової та переробної промисловості, а саме: в олійно-жировій галузі – 3 та інші – 6.

Станом на 01.06.2018 року в стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 5 підприємств харчової та переробної промисловості області, зокрема: в молочній галузі – 2 підприємства, в пивоварній галузі – 1, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Молокопереробна галузь представлена чотирма підприємствами: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», виробнича потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції – понад 90 найменувань.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, за січень-квітень 2018 року вироблено: масла вершкового жирністю не більше 85 % – 161 тонна, що становить 86,6 % до аналогічного періоду 2017 року, сира свіжого неферментованого – 17 тонн (94,4 %), молока та вершків незгущених й без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1 %, але не більше 6 % – 1106 тонн або 109,0 % до 2017 року, молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів – 143 тонни (103,6 %). За рахунок придбання нового та виведення застарілого обладнання відбулося збільшення виробництва молочних продуктів.

Олійно-жирова галузь області представлена 5 провідними підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», філія ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 мініцехами, виробничі потужності яких дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини. За січень-квітень 2018 року провідними підприємствами вироблено 36,1 тис. тонн олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих), що становить 101,7 % до аналогічного періоду 2017 року. Збільшення відбулося за рахунок виведення з виробничих процесів морально застарілого та фізично зношеного обладнання, впровадження новітніх технологій та систем автоматизації.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості ТОВ «Айдарський пекар» та ТОВ «Айдар Милам» за січень-квітень 2018 року вироблено 9537 тонн борошна, що на 8,8 % менше аналогічного періоду попереднього року.

Хлібопекарська галузь представлена 50 підприємствами з річною потужністю 65,8 тис. тонн. Асортимент продукції, що випускається, налічує більше 300 найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. За січень-квітень 2018 року вироблено 2456 тонн хліба та хлібобулочних виробів (74,4 % до аналогічного періоду минулого року).

Зниження виробництва хліба та хлібобулочних виробів відбулося за рахунок збільшення ціни на хліб та зниження купівельної спроможності населення.

Слід зазначити, що значна частина (59,0 %) хлібобулочних виробів випікається малими підприємствами, які працюють на єдиному податку та не звітують до органів державної статистики за кількість продукції, що виробляється. В сільській місцевості значна частина населення випікає хліб в домашніх умовах (до 10,0 %). Понад 31 % до потреби хліба ввозиться з Донецької та Харківської областей (ПП «Кулиничі», ПП «Чайка», Покровський хлібозавод).

Для утримання стабільної цінової ситуації та насичення ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводяться ярмаркові заходи, на яких реалізується продукція сільгоспвиробників та переробних підприємств області. Торгівля ведеться за доступними цінами, нижчими ринкових, що сприяє задоволенню споживчого попиту на основні продукти харчування. За січень-квітень 2018 року було

проведено 299 ярмаркових заходів, на яких реалізовано 1118,0 тонн продукції на суму 24,4 млн грн.

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «Агротон».

В області існує 18 елеваторів, загальна потужність яких перевищує 741 тис. тонн, з них – 15 діючих потужністю 660 тис. тонн. Проте загальна потреба в зберіганні зерна забезпечується лише на 46 %.

Станом на 01.06.2018 року завантаженість елеваторів складає 60,1 %.

На території області існує три перевалочних пункти:

– пункт «Левада» (м. Сєверодонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;

– перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) з приймання та відвантаження зернових та олійних культур на залізничний та автомобільний транспорт. Потужність відвантаження на залізничний транспорт понад 4 тис. тонн на добу;

– пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

Не зважаючи на жорстку конкуренцію на споживчому ринку, високі вимоги щодо якості та безпечності продукції, підприємства харчової промисловості області мають перспективи щодо розширення та освоєння нових ринків збуту. Пріоритетними напрямками подальшого розвитку галузі є впровадження новітніх технологій, технічне переоснащення підприємств, поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

2. Інвестиційна діяльність.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяги освоєних **капітальних інвестицій** за січень-березень 2018 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 365,2 млн грн, або 0,4 % від загального обсягу по Україні (січень-березень 2017 року – 0,8 %), що у порівнянних цінах на 23,9 % менше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період попереднього року.

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 81,1 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 15,4 % капітальних інвестицій.

Вагомі частки капітальних інвестицій освоєно в машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 64,4 % усіх інвестицій, у будівлі та споруди – 11,5 %. На капітальний ремонт активів спрямовано 25,5 млн грн капітальних інвестицій (7,0 % від загального обсягу).

Найбільшу частку капітальних інвестицій (201,1 млн грн, або 55,1 %) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства промисловості витратили 79,9 млн грн (21,9 %).

У зв'язку з наявністю на території області збройного конфлікту значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зменшенням акціонерного капіталу та негативним інвестиційним кліматом.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 01.04.2018 склав 447,0 млн дол. США, що на 2,1 % більше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,4 % до загального підсумку по Україні, у розрахунку на одну особу населення – 205,3 дол. США (на 01.04.2017 – 199,7 дол. США).

В економіку Луганської області іноземними інвесторами було вкладено 0,5 тис. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу).

Із країн ЄС внесено 427,5 млн дол. США інвестицій (95,6 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 19,6 млн дол. США (4,4 %).

Значною мірою зростання показника обсягу прямих іноземних інвестицій зумовлено курсовою різницею у розмірі 9 млн дол. США внаслідок зміни курсу валюти відносно долара США впродовж звітного періоду.

За січень-березень 2018 року, на кінець періоду спостерігалось найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій у галузях:

- промисловість – на 6,5 млн дол. США;
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 1,9 млн дол. США;
- операції з нерухомим майном – на 0,210 млн дол. США;
- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – на 0,145 млн дол. США.

Інвестиції надійшли з декількох країн світу. Основними країнами – інвесторами є: Кіпр – 378,2 млн дол. США, Велика Британія – 22,9 млн дол. США, Німеччина – 4,5 млн дол. США, інші країни – 41,2 млн дол. США.

За даними Головного управління статистики у Луганській області, на підприємствах промисловості зосереджено 367,6 млн дол. США (82,2 % загального обсягу прямих інвестицій в область), у т.ч. переробної – 309,7 млн дол. США, водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 22,1 млн дол. США, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 20,6 млн дол. США.

На розвиток промислового потенціалу області негативно вплинуло, насамперед, проведення антитерористичної операції на території області з початку 2014 року, внаслідок чого більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем.

На підконтрольній українській владі території промисловий комплекс фактично лишився таких галузей як металургія, виробництво коксу та продуктів нафтопереробки, машинобудування, легка промисловість. Залишилась певна частка підприємств вугільної промисловості, виробництво будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, а також майже всі провідні підприємства хімічної промисловості, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Активізація інвестиційної діяльності є однією з основних умов оздоровлення та розвитку регіональної економіки, рушійною силою її інтеграції у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду.

Основними причинами зниження активності інвестиційної діяльності є:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів;
- несприятливий інвестиційний клімат (економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, слабка розвиненість фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвестицій);
- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;
- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні;
- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності;
- нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку.

Залучення іноземних інвестицій в економіку регіону можливе за умови стабілізації економіки та фінансової системи, активізації євроінтеграційних процесів в Україні, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону та привабливих умов ведення бізнесу.

Для забезпечення постійної та ефективної горизонтальної взаємодії між заінтересованими органами виконавчої влади в процесі залучення іноземних інвестицій та супроводження інвесторів, а також з метою поширення детальної інформації щодо інвестиційних можливостей і переваг Луганського регіону у травні 2018 року були проведені наступні заходи.

З метою створення умов для досягнення європейських стандартів якості послуг, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади Департамент виступив з ініціативою створення та впровадження системи електронного документообігу на платформі iGov для Луганської області.

2 лютого 2018 року головою Луганської обласної державної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації Ю.Г. Гарбузом було підписано Меморандум про співпрацю між Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військово-цивільною адміністрацією та громадською організацією «Айгов» щодо створення системи електронного урядування та електронної демократії у Луганській області.

Підключені наступні послуги про внесення заяв:

- про наявну вільну земельну ділянку (типу GREENFIELD);
- про наявну вільну виробничу площу (типу BROWNFIELD);
- про інвестиційну пропозицію.

У травні успішно завершився етап тестування системи iGov в рамках пілотного проекту на базі Кременської районної державної адміністрації.

У червні планується провести презентацію роботи системи iGov, після чого долучити інші райони, міста обласного значення до внесення заяв типу GREENFIELD, BROWNFIELD та інвестиційних пропозицій через електронну платформу.

Завершено роботу по оновленню інвестиційного паспорту Луганської області за підтримки Програми розвитку ООН в Україні, оскільки періодична актуалізація його змістовного наповнення дозволяє підвищити ефективність паспорту як дієвого регіонального інформаційно-презентаційного інструмента регіону.

У рамках форуму «Міське самоврядування та децентралізація на Сході України: найкращі практики та перспективи майбутнього» (22-24 травня, м. Святогірськ) було представлено Інвестиційний паспорт Луганської області 2018 як сучасний ефективний інструмент залучення інвестицій та ресурсів. Були висвітлені результати співпраці з ПРООН в рамках «Програми відновлення та розбудови миру», зазначені цільові групи інвестиційного паспорту, його змістова частина, ТОП-10 конкурентних переваг, виділені пріоритетні напрями для інвестування, переваги нового Інвестиційного паспорту, стратегія розповсюдження паспорту та його очікувані якісні показники.

5 червня 2018 року планується презентація Інвестиційного паспорту як стратегічно важливого документа Луганської області у приміщенні ЛОДА, а також відбудеться брифінг, на якому буде презентовано Інвестиційний паспорт Луганщини 2018.

Зараз вже існують 100 екземплярів друкованого інвестиційного паспорту, які розраховані на внутрішніх інвесторів, також планується розсилка Паспорту до дипломатичних установ закордоном з метою налагоджування співпраці з закордонними інвесторами через українських дипломатів. Пізніше планується здійснити переклад на англійську мову та тиражування ще англійської версії Паспорту.

З метою актуалізації та доповнення електронної версії Каталогу компаній Луганської області Луганською облдержадміністрацією проводиться робота по збору анкет додаткових підприємств, діючих бізнес-об'єднань та об'єктів інфраструктури підтримки підприємств регіону.

За підтримки Програми розвитку ООН в Україні продовжує роботу Агенція регіонального розвитку Луганської області, основними цілями якої є: інформаційна підтримка інвесторів; підготовка інвестиційних пропозицій та проектів; розробка проектів розвитку об'єднаних громад; супроводження проектів на всіх стадіях; фінансова підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації проектів зі створення нових робочих місць.

3. Зовнішня торгівля (експорт та імпорт товарів).

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області за січень-березень 2018 року становив 120,0 млн дол. США і зменшився порівняно з аналогічним періодом 2017 року на 23,9 %.

Обсяги експорту товарів у січні-березні 2018 року становили 48,7 млн. дол. США та у порівнянні з січнем-березнем 2017 року зменшилися на 44,5 %.

Обсяг імпорту товарів склав 71,3 млн дол. США, що на 1,1 % менше аналогічного періоду попереднього року.

Негативне сальдо становило 22,6 млн дол. США (у січні-березні 2017 року сальдо позитивне – 15,7 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,68 (по Україні – 0,90).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 58 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 17,3 млн дол. США, або 35,5 % від загального обсягу експорту.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Польщі – 12,3 % від загального обсягу експорту, Білорусі – 8,4 %, Болгарії – 8,3 %, Франції – 8,2 %, Індії – 7,7 %, Саудівської Аравії – 6,7 %, Філіппін – 3,6 %, Узбекистану – 3,1 %, Китаю – 2,9 %, Оману – 2,1 %, Румунії – 1,7 %, Італії та Грузії – по 1,2 %, Німеччини – 1,1 %, Угорщини – 1,0 %.

Припинення експорту чорних металів та збільшення частки експорту продукції сільського господарства призвело до географічного перерозподілу експорту області: зменшилась частка країн ЄС (одним із основних експортних товарів до цих країн були чорні метали) (зменшення часток у загальному експорті таких країн як Угорщина, Чехія, Румунія, Словаччина, Естонія) та почала зростати частка країн Азії (постачання продукції сільського господарства) (збільшення часток у структурі експорту таких країн як Саудівська Аравія, Філіппіни, Китай, Оман, Узбекистан).

Серед країн - торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з січнем-березнем 2017 року зросли до таких країн, як Нідерланди, Хорватія, Лівія, Німеччина, Китай, Грузія, Оман, Македонія, Казахстан, Саудівська Аравія, Індія, Болгарія, Узбекистан, Франція.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 14,4 млн дол. США, або 20,2 % від загального обсягу (у січні-березні 2017 року – 14,0 %), з Росії – 68,0 %.

Найбільші імпортні надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 6,6 % від загального імпорту, Німеччини – 6,1 %, Франції – 2,4 %, Китаю – 1,7 %, Туреччини – 1,4 %, Саудівської Аравії та Італії – по 1,3 %, Республіки Корея та Білорусі – по 1,1 %, Чехії – 1,0 %, Казахстану – 0,8 %.

Загалом значна частка імпорту товарів з Росії пояснюється тим, що основу цієї продукції складає сировина для енергетики, хімічної та целюлозно-паперової промисловості (палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки,

продукти неорганічної хімії, органічні хімічні сполуки, пластмаси, полімерні матеріали, маса з деревини, руди). Імпорт продукції таких галузей у загальному обсязі перевищує 70 %.

Імпортні поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли із Словенії, Ісландії, Тайваню, Швеції, Іспанії, Індії, Грузії, Італії, Австрії, Великої Британії, Туреччини, Саудівської Аравії, Бельгії, Німеччини, Латвії.

Валютна виручка від експортних поставок паперу та картону у січні-лютому 2018 року становила 16,3 млн дол. США, або 49,9 % експорту всіх товарів, продукція хімічної промисловості – 4,1 млн дол. США (12,6 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 3,2 млн дол. США (9,6 %), продукти рослинного походження – 2,8 млн дол. США (8,7 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 2,8 млн дол. США (8,7 %), готові харчові продукти – 1,4 млн дол. США (4,1%), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 0,7 млн дол. США (2,3 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 0,7 млн дол. США (2,2 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту у січні-лютому 2018 року порівняно із січнем-лютим 2017 року відбувся через прийняття 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Внаслідок цього з січня 2018 року припинився експорт чорних металів (частка якого у січні-лютому 2017 року становила 59,4 %), майже припинився експорт мінеральних продуктів (з 2,9 до 0,03 % у загальному обсязі експорту).

Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток у товарній структурі експорту паперу та картону (з 17,5 до 49,9 %), продукції хімічної промисловості (з 5,2 до 12,6 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 4,0 до 8,7 %), готових харчових продуктів (з 1,8 до 4,1 %), продуктів рослинного походження (з 1,4 до 8,7 %), жирів та олій тваринного або рослинного походження (з 0,0 до 9,6 %), виробів з каменю, гіпсу, цементу та полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 0,9 до 2,3 %).

Крім збільшення часток у загальному обсязі експорту слід відмітити і зростання обсягів таких товарів та товарних груп як папір та картон (+43,3 % в порівнянні з січнем-березнем 2017 року), продукція хімічної промисловості (+ 11,6 %), жири та олії тваринного або рослинного походження (+91,0 %), продукти рослинного походження (+20,6 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (+30,3 %), готові харчові продукти (+76,5 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу (+24,4 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (+3,4 %).

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої за січень-березень 2018 року склало 58,0 %.

Імпортні надходження мінеральних продуктів у січні-березні 2018 року становили 27,7 млн дол. США, або 38,9 % імпорту всіх товарів, продукції

хімічної промисловості – 13,5 млн дол. США (19,0 %), маси з деревини – 9,2 млн дол. США (12,9 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 7,8 млн дол. США (10,9 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 2,8 млн дол. США (3,9 %), машин, обладнань та механізмів – 2,0 млн дол. США (2,8 %), засобів наземного транспорту – 1,4 млн дол. США (2,0 %), живі тварини; продукти тваринного походження – 1,2 млн дол. США (1,7 %), паперу та картону – 1,1 млн дол. США (1,5 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 1,1 млн дол. США (1,6 %), продукція рослинного походження – 0,9 млн дол. США (1,3 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся насамперед через зменшення частки мінеральних продуктів (з 54,3 % у січні-березні 2017 року до 38,9 %), що пов'язане, насамперед, з блокуванням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області. Імпорт мінеральних продуктів (як сировини для металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 30,7 %.

Зменшення частки мінеральних продуктів частково призвело до збільшення часток у товарній структурі імпорту продукції хімічної промисловості (з 16,4 до 19,0 %), маси з деревини (з 10,6 до 12,9 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 6,1 до 10,9 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 3,0 до 3,9 %), виробів з каменю, гіпсу, цементу (з 0,9 до 1,6 %), паперу та картону (з 0,9 до 1,5 %), продукції рослинного походження (з 0,2 до 1,3 %), живих тварин; продуктів тваринного походження (з 0,4 до 1,7 %).

Однак на перерозподіл часток у структурі імпорту вплинуло і безпосереднє зменшення або збільшення їх імпорту у січні-березні 2018 року: маса з деревини (+18,1 %), продукція хімічної промисловості (+13,1 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (+72,5 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (+24,7 %), машини, обладнання та механізми (+25,4 %), засоби наземного транспорту (+4,4 %), живі тварини; продукти тваринного походження (в 4 р. б.), папір та картон (+71,4 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу (+63,2 %), продукція рослинного походження (в 5,8 р. б.).

Оборот зовнішньої торгівлі послугами у січні-березні 2018 року склав 11,6 млн дол. США і порівняно з січнем-березнем 2017 року збільшився на 5,7 %. Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 7,8 млн дол. США (зростання порівняно з січнем-березнем 2017 року на 41,6 %) та 3,8 млн дол. США (зменшення на 48,1 %).

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 4,0 млн дол. США (у січні-березні 2017 року сальдо негативне – 1,9 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 2,0 (по Україні – 2,33).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 70 країн світу.

До країн ЄС було експортовано 20,2 % усіх послуг, Росії – 39,5 %, Казахстану – 21,6 %, Узбекистану – 15,7 %, Великої Британії – 1,5 %, Швейцарії – 1,3 %.

З країн ЄС імпортовано 6,4 % усіх послуг, з Росії – 35,1 %. Дані по іншим країнам не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації.

Основу структури експорту послуг області склали ділові послуги (77,4 %), транспортні послуги (6,1 %), послуги, пов'язані з подорожами (1,0 %).

Основу структури імпорту послуг склали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (55,9 %), послуги, пов'язані з подорожами (70,1 %), ділові послуги (19,1 %), наукові та технічні послуги (15,7 %), транспортні послуги (8,2 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (2,5 %), професійні та консалтингові послуги – 2,3 %.

З огляду на нинішні складні економічні умови, облдержадміністрацією здійснюється низка заходів щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності:

- залучення суб'єктів малого та середнього бізнесу до експортної діяльності;
- проведення інформаційної підтримки бізнес-кіл щодо умов виходу на зовнішні ринки, пошуку торговельних партнерів, участі у навчальних заходах;
- надання допомоги місцевим виробникам у пошуку міжнародних бізнес-партнерів, у тому числі шляхом участі у виставкових заходах, форумах тощо;
- інформування місцевих бізнес-кіл про комерційні пропозиції закордонних партнерів, можливості участі у міжнародних закупівлях.

Протягом квітня-травня 2018 року суб'єкти господарювання області поінформовано про:

- 4 міжнародні виставкових заходи у тому числі в Словаччині та Узбекистані;
- 7 форумів, у тому числі 6 міжнародних (Китай, Молдова, Румунія, Чехія, Кіпр, Франція);
- 4 навчальні заходи, у тому числі у Швеції та КНР;
- 14 комерційних пропозицій компаній з 13 країн світу (Нігерія, Хорватія, ОАЕ, Чехія, Німеччина, Нідерланди, Бельгія, Литва, Канада, Данія);
- презентація торговельно-економічного потенціалу ОАЕ;
- 6 міжнародних конференцій та конгресів, у тому числі в Туреччині, Йорданії, Польщі, Ізраїлі;
- 4 міжнародні тендери (Туркменістан).

Крім цього підготовлено 5 випусків «Щотижневика експортера», 1 спеціальне видання «Довідник корисних посилянь для експортерів та початківців», які направлено 110 підприємствам-експортерам та потенційним експортерам області.

4. Внутрішній ринок (внутрішня торгівля, цінова ситуація).

Оборот роздрібною торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу

товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) у січні-квітні 2018 року склав 2085,1 млн грн, що у порівняних цінах становить 105,6 % до січня-квітня 2017 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю, у січні-квітні 2018 року становив 1091,7 млн грн, що у порівняних цінах становить 100,4 % до січня-квітня 2017 року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у квітні 2018 року до грудня попереднього року становив 104,1 %, що менше загальнодержавного індексу на 0,3 в. п. (по Україні – 104,4 %).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у квітні 2018 року ціни на споживчому ринку на продукти харчування та безалкогольні напої, порівняно з груднем попереднього року, зросли на 4,6 %, у тому числі продукти харчування – на 4,7 %, безалкогольні напої – на 3,3 %.

Найбільше (на 18,4 % та 15,5 %) подорожчали фрукти та овочі. Незначні надходження овочів та фруктів нового врожаю наприкінці весни при значному скороченні минулорічних запасів не дають можливість стабілізувати ціни на ці продукти харчування.

На 5,9 % стали дорожче риба та рибопродукти, на 3,7 % – хліб і хлібопродукти, на 3,6 % – м'ясо та м'ясопродукти, на 3,5 % – олія соняшникова, на 3,3 % – макаронні вироби, на 2,5 % – масло вершкове, на 2,3 % – сир і м'який сир (творог).

Водночас подешевшав цукор (на 4,3 %), молоко (на 1,7 %) та яйця курячі (на 1,5 %). Збільшення українського виробництва цукру знизило його ціну (у 2017-2018 сезоні цукроваріння працювало 46 сахарозаводів, у 2015-2016 – 36). Падіння цін на цукор в країні пов'язано і з низькими світовими цінами на продукт. Зменшення ціни на яйця курячі відбувається за рахунок сезонного зростання виробництва.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 6,1 %.

Підвищення цін на транспорт у цілому на 5,4 % спричинено подорожчанням палива і мастила на 3,6 % та транспортних послуг – на 13,7 % (проїзд в автодорожньому пасажирському транспорті подорожчав на 15,7 %, у залізничному пасажирському транспорті послуги здешевіли на 0,8 %).

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива з початку року зросли на 0,6 % за рахунок підвищення цін (тарифів) на каналізацію – 11,3 %, водопостачання – на 4,0 %, утримання та ремонт житла – на 3,3 %, утримання будинків та прибудинкових територій – на 0,9 %, гарячу воду та опалення – на 0,2 %.

На 4,4 % подорожчали послуги зв'язку, на 3,6 % – відпочинок і культура, на 3,2 % – різні товари та послуги, на 1,4 % – послуги ресторанів та готелів, на 1,3 % – освіта.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 3,1 %, при цьому амбулаторні послуги – на 2,7 %, фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання – на 2,6 %.

Ціни на одяг і взуття зросли на 0,3 % за рахунок здорожчання взуття на 1,2 % та зниження одягу на 0,4 %.

Цінова ситуація на ринку палива.

За даними моніторингу середніх споживчих цін на товари (послуги) у квітні 2018 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 29,39 грн/л (середня по Україні – 29,15 грн/л) і збільшилася порівняно з груднем 2017 року на 3,5 % (по Україні – на 4,4 %).

Дизельне паливо у квітні 2018 року коштувало 27,44 грн/л (по Україні – 26,94 грн/л) та порівняно з груднем 2017 року подорожчало на 4,7 % (по Україні – на 6,4 %).

Зростання цін на паливо у цей період обумовлено підвищенням цін на нафту та зміною курсу валют (акцизи на паливо встановлено в євро).

Обсяг послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг у I кварталі 2018 року становив 815,2 млн грн, що на 4,0 % більше аналогічного періоду 2017 року (I квартал 2017 року – 783,6 млн грн).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (59,4 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (6,5 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (5,2 %), надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна (3,4 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (3,1 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 474,9 млн. грн, що на 10,4 % більше показника 2017 року. Частка таких послуг становила 58,3 % від загального обсягу реалізованих послуг.

На збільшення загального обсягу реалізованих послуг у ринкових цінах у I кварталі 2018 року в порівнянні з відповідним періодом минулого року вплинуло підвищення собівартості послуг, зростання мінімальної заробітної плати та цін на ресурси (матеріали) і комунальні послуги.

Основними причинами подорожчання товарів є:

– скорочення пропозицій окремих видів товарів через несприятливі погодні умови в першій половині року;

– нестабільна ситуація в тваринництві, зростання світових цін і зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування (зокрема, м'ясо-молочної групи);

– зменшення вітчизняного виробництва м'яса на внутрішньому ринку та збільшення обсягу експорту продукту;

– зростання цін на паливно-мастильні матеріали з відповідним збільшенням витрат на логістику.

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та

продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області з початку поточного року було проведено 299 продовольчих ярмарок, на яких реалізовано 1,1 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 24,4 млн грн.

З метою відстеження та аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодакдний моніторинг середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій) та щомісячний моніторинг цінової ситуації на основні види продовольчих товарів на споживчому ринку у Луганській області (за даними Державної служби статистики України).